قصه‌ها

روزی برای بغض

مریم پیمان

● به بخـار برآمده از لیوان چای چشـم می‌دوزم. از صبـح تنها چنـد چیز شـیرین مثل قنـد و نبات و شـکلات من را بـا همـه آنهایی که دور سـفره نشسته‌اند، متفاوت کرده است. آنها دهان به چیزی تـر نکرده‌اند و من دو اسـتکان آب خـورده‌ام. آنها سفره سـحری داشـته‌اند و من نان و پنیری حوالی هشـت صبح. آنها بر لبشان از تاب و طاقت، خندان اسـت و من سـرد می‌خندم. نیمی از عمرم را حتی یک روز نتوانسـته‌ام به جرم ابتلا به «ام‌اس» با آنها همراهـی کنم. «خـودت می‌دانی!» پزشـک تأکید می‌کنـد. لبخند می‌زند و می‌داند که نمی‌شـود. هر بار که تلاش کردم تا بشـود، نشـد. کسی با لبخند از «ام‌اس» در صفحـه تلویزیون حـرف می‌زند. گویا افتخار اسـت داشـتن یک رنج مداوم. درد و درد و درد. چیزی پشـت چشـم‌هایم امان بریده اسـت. هر سـال همین خبرهاسـت. همین‌موقع سال چند برنامه تلویزیونی ساخته و پخش می‌شود. دورهمی انجمن‌هـای حمایتـی برگزار می‌شـود. اخبار چند همایـش علمـی و غیرعلمی به گوش می‌رسـد. قول‌هایـی بـرای حمایت‌هـای بیشـتر و امکانات درمانی افزون‌تـر می‌دهند و می‌رونـد. حرف‌هایی دربـاره درمان می‌زنند و بیشـتر از آنکـه دردی دوا کننـد، به دیگران یاد می‌دهند کـه بیماری «ام‌اس» چیست و تقریبا به همه یادآوری می‌کنند که اگرچه می‌توان با ایـن بیماری وحشـتناک زندگی کرد، اما نشانه‌های آن چیسـت. روز جهانی «ام‌اس» است. هیچ اتفاقی در کار نیست. تنها هوا به اقتضای پنجم خرداد گرم‌تر می‌شود و نشانه‌های بیماری جدی‌تر. موسیقی را روشـن می‌کنم. آقای مجری با لبخند از نمـردن بیماران به این راحتی‌ها و توانایی‌هایشـان می‌گوید و چند بیمار سرشـناس را معرفی می‌کند و حتما آنها می‌شـوند نقطه امید همه کسانی که تازه بیمار شده‌اند. اما خبری از تغییری در روند تشخیص بیمـاری، تجویز و دریافـت داروها نیسـت. بعد از همیـن یکی دو روز باز هم، همه‌چیز به فراموشـی سـپرده می‌شـود و تمام! تو می‌مانی و یک بیماری کنترل‌شـده که گاه بیشـتر تو را اذیت می‌کند و گاه کمتر. همـان داروها با همان تأثیرات نصفه‌ونیمه و عوارض سرسـام‌آور. همان دوستان همراه و همان بی‌دردان مترَحِم. همان سختی‌ها و همان تنهایی‌ها. خسـتگی‌های مفرط، بی‌خوابی‌ها و بدخوابی‌های مـداوم. نـه تـو از آن می‌توانی جدا شـوی و نه او جسـم تو را رها می‌کند و از این خانه امن نمی‌رود. جا خوش کرده اسـت. کجا برود، وقتی تو ناز آن را می‌خری و از رژیم غذایی گرفته تا کار و شادمانی‌ات را به مناسـبت حضـورش عوض می‌کنـی. چهره خندان مجری و کارشناس بغض را در گلویم تقویت می‌کند. کسـی از درون فهرسـت موسـیقی فریاد می‌زنـد: «رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْـدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً» اسپاسـم امان پاهایم را بریده‌اند. به برکت خبرها و دل‌خوشی‌های نوروز امسال، هنوز دردهای جدید نرفته‌اند. نمی‌روند. درد اسـت دیگر، با درد باید زندگی کرد. وقتی آمد، وقتی به آن عادت کردی، اگر بی‌خبر هم بخواهد و برود یا کمتر شـود، ترس تمام وجودت را فرا می‌گیرد. دسـت و پایت را گم می‌کنی که اگر بیماری نباشد، چگونه باید زندگی کنی و چگونه باید شکست‌هایت را در دادگاه وجدان همیشـه قاضی‌ات محاکمه. درد اسـت دیگر با آن باید ساخت. از درونم فریاد می‌زنم: «ربنا...».

گزارشی درباره ازدواج کودکان کم‌سن‌وسال در استان آذربایجان شرقی

روستایی پر از عروس خردسال

شهرزاد همتی

عکس: رنوفه رستمی

زیناب کندی‌ها طرفدن نی؟

فالچی یانینا گئدین؟

مکالمه بالا یعنی ما به تبریز رسیدیم و از فرودگاه مسـتقیم به روسـتای زیناب می‌رویـم. همراهمان اکرم خیرخواه، از فعالان حوزه زنان تبریز اسـت که از عابـری آدرس روسـتای زینـاب را می‌گیرد و مرد می‌گوید ما هم می‌خواهیـم برویم پیش آن فال‌گیر معروف یـا نه؟ زیناب را شـاید خیلی‌هـا به خاطر فال‌گیـر معروفـش بشناسـند؛ اما در بیـن فعالان اجتماعی، دلیـل دیگری برای شناخته‌شـدن دارد؛ ازدواج کودکان... .

مطابـق آمـار رسـمی و اعلام‌شـده، اسـتان آذربایجان‌شـرقی رتبـه دوم ازدواج کـودکان را در سـطح کشـور دارد. سـال گذشـته معـاون فرهنگی و امـور جوانـان اداره کل ورزش‌وجوانان آذربایجان‌شـرقی اعلام کرده بود: آذربایجان‌شرقی بعد از خراسـان‌رضوی در موضوع ازدواج کودکان ۱۰ تـا ۱۵ سـال، رتبـه دوم در کشـور را دارد. امیر تقی‌زاده در نشست مطبوعاتی خود عنوان کرده بود: متأسـفانه فرهنگ‌های غلط موجب ازدواج دختران ۱۰ تا ۱۵ سـال می‌شـود که دلیل اصلـی آن، اجبار والدین این کودکان است.

در سـال ۹۴، سـه‌هزارو ۹۴۴ دختر ۱۰ تا ۱۴ساله ازدواج کرده‌انـد که دراین‌باره بر اسـاس تحقیقات مشـخص شـد اکثر ایـن ازدواج‌هـا در بخش‌ها و روسـتاها بـوده اسـت. ازدواج ایـن دختربچه‌هـا بـا گروه سـنی مردان ۲۹ تا ۳۵سـاله بوده اسـت. اختلاف‌سـنی این رده ازدواج از ۱۵ تا ۱۷ سـال بوده که دلیل اصلی آن، اجبار والدین این دختران اسـت. سـال گذشـته ۹۵هـزارو ۴۰۰ نفـر از دانش‌آموزان در مقطع دبیرسـتان در بخش‌ها و روسـتاها تحت پوشـش آموزش‌های قبل از ازدواج قـرار گرفته‌اند که متأسـفانه نه‌تنها آمار کاهشـی نداشـت، بلکه افزایـش نیز داشـت. در سـال ۹۵، ازدواج کودکان ۱۰ تا ۱۴سـاله به چهارهزارو ۱۶۵ نفر رسـید که در ایـن زمینه تناقضی در دسـتگاه‌های مختلف وجود دارد؛ به‌طوری‌که برخی از دسـتگاه‌های اجرائی این ازدواج‌ها را موفق ارزیابـی می‌کنند، درحالی‌که اگر از نظـر علمی به این موضوع نگاه کنیم، این کودکان هیچ‌گونـه درکی از زندگی مشـترک و حق و حقوق خود ندارند تا از خودشان دفاع کنند.

دلیل سفر به تبریز، یک پیامک ساده بود که بارها و بارها برای ما از طرف یکی از مقامات رسمی ارسال شد. متن پیام این بود: آماری تکان‌دهنده از روستای زیناب با ۵۰۰ خانوار در ۵۰کیلومتری تبریز.

در ایـن روسـتا، آمـار ازدواج کودکان به‌شـدت افزایش و سـن ازدواج روزبه‌روز کاهش یافته است. جایی که اکنون سـن ازدواج دختران این روسـتا زیر ۱۰ سـال اسـت و علت آن نیز کم‌تولدی دختران در این روسـتا و جمعیت آماری قلیل نسبت به پسران اسـت. همین پیغام تکراری، اولین مسیر هدف ما را به طرف زیناب می‌برد؛ روسـتایی که اولین مقصد ما بود؛ اما آخرین نبود.

زیناب

در میانه راه رسـیدن به زیناب، از هرکس سـراغ روسـتا را می‌گیریم، با دیدن چهـار خانم تنها، اولین احتمالـش رفتن ما به زیناب بـرای دیدن فال‌گیری اسـت که برای دیدنش از تمام شهرها به این روستا می‌روند. اولین سـؤال هم این اسـت: زیناب چه کار دارید؟ می‌خواهید بختتان باز شود؟

فال‌گیـر مشـهور زیناب جـدا از بخت‌گشـایی، باطل‌السـحر هم می‌دهـد و برای گشـایش روزی دعـا می‌کند. زنان زیادی هسـتند که از ۱۰سـالگی دخترانشـان سراغ فال‌گیر مشـهور می‌روند تا بخت دختر ۱۰سـاله را باز کند. اکرم خیرخواه که راهنمای ما در این سفر اسـت، می‌گوید: فاصله عددی ما در ازدواج با اسـتان خراسـان‌رضوی، به‌عنـوان اولین اسـتان در ازدواج کودکان، زیاد نیست. اینجا ازدواج زیر ۱۰ سـال هم داریم. من برای آماده‌کردن روستاها با هر بخشـداری که برای ورود شـما تماس گرفتم، گفتند اوضاع خوب نیسـت. گفتند با وجود گذاشتن کارگاه‌های آموزشـی، کار به جایـی نبرده‌اند و انگار خانواده‌هـا در آخر هـم می‌گویند دختـر خودمان است و هرطور خودمان صلاح بدانیم برای آینده‌اش تصمیـم می‌گیریم. خیرخواه می‌گوید: فردا شـما را جایی می‌بریم که چسـبیده به تبریز اسـت و ۱۱هزار نفر جمعیت دارد؛ دهیارشـان دکتـرا دارد و ازدواج زیر ۱۰ سال نیز در روستایشان اتفاق می‌افتد. در خود شهر تبریز نیز اگر بگردید، احتمالا پیدا می‌کنید.

به گفته خیرخواه، خودکشی نیز بین زنان روستایی کم نیسـت و آنها از قرص‌ها، سـموم کشـاورزی و خودسوزی به‌عنوان وسایل و ابزار خودکشی استفاده می‌کنند.

دور میـدان اصلی روسـتای زیناب ایسـتاده‌ایم؛ خانه‌های کاهگلی، شبیه همه روستاهای دیگر، دور میدان چیده شـده‌اند. گوشه‌ای از میدان پیرمردهای ده گعده کرده‌اند، روبه‌روی جایی که ما ایسـتاده‌ایم هم مغازه کوچکی اسـت کـه مایحتـاج روزانه را می‌فروشد. تک‌وتوک زنی از میانه میدان رد می‌شود و بـه ترکی بـه ما می‌گوید فال‌گیر از سـاعت سـه بعدازظهـر فال می‌بینـد و ما خیلـی زود آمده‌ایم. فروشـنده مغازه، زن جوانی اسـت با چادری رنگی و پر از گل‌های درشـت و دختر چهار، پنج‌ساله‌ای را در آغوش دارد. جلو می‌رویم و از او سـؤال می‌کنم: دخترته؟ با سـر جـواب مثبت می‌دهد. می‌پرسـم چندسـالگی شـوهرش می‌دهی؟ سـرش را تکان می‌دهد و می‌گوید: ۱۳-۱۴سالگی. می‌پرسیم چرا و او می‌گوید: خب دیگه باید شوهر کنه. هرچی زودتر بهتر، نباید طوری بشـه که بعدا آبرومون بره و بگن عیب و ایرادی داشته که شوهرش ندادیم.

شـرع و قانون اسـلام می‌گوید دختر و پسر ۱۲ تا ۱۵ساله باید ازدواج کنند. شما با قانون شرع مشکلی داریـد؟ این را یکی از پیرمردهایـی می‌گوید که دور میدان نشسـته. دوباره دسـتش را تکان می‌دهد و می‌گویـد: ولی الان می‌بینیم دختر ۱۱سـاله ازدواج می‌کند، دختر ۱۵ساله و ۲۰ساله هم ازدواج می‌کند و دختری هم هست که کلا ازدواج نمی‌کند؛ اما خب اگر ازدواج نکند شـما چـه می‌کنید؟ جواب مردم و خدا را چه باید داد؟ از پیرمرد سـؤال می‌کنیم اینجا دختـران و پسـران در چه سـنی ازدواج می‌کنند و او می‌گوید: اینجا دختران ۱۲سـاله بـه خانه بخت می‌روند و پسـر نهایتا ۱۸سـاله ازدواج می‌کند. ما از پیرمردها سـؤال می‌کنیم که آیا راضی هسـتید که این‌قـدر بچه‌هـا زود ازوداج کننـد و او می‌گوید: ما موافق هسـتیم، دخترها و پسرها موافقت نمی‌کنند؛ ولی بالاخره قبول می‌کنند.

آقـای جاویدنیا، دهیار زیناب اسـت. او می‌گوید: اینجا دختران رسـمی ازدواج می‌کنند. دختر را مثلا ۱۰سـالگی نامزد می‌کنند و یک صیغه می‌نویسـند، وقتی به سن تکلیف و قانونی می‌رسند، همان وقت آن را در محضـر ثبت می‌کنند. یـک عده از دختران سـه سـال نامزد می‌مانند و عده‌ای هم همان دوره نامزدی به خانه بخت می‌روند.

وقتـی ما دلیل ایـن ازدواج‌ها در سـنین پایین را می‌پرسـیم، آقای جاویدنیا این‌طـور جواب می‌دهد: پیغمبر می‌فرماید دختران در ۹سالگی برای ازدواج آماده هسـتند و پسرها هم ۱۶سالگی در سن تکلیف هستند. همین مسئله و تقید به مسائل شرعی باعث می‌شود که مردم تصمیم بگیرند دختران خود را در روستا زود شوهر بدهند.

جاویدنیا امـا روایت دیگری هم بـرای بالابودن آمار ازدواج کودکان در روستایشان دارد. او می‌گوید: هرچقـدر ما هـم بخواهیم فرهنگ‌سـازی کنیم اما مسـئله اینجاست که دختر کم شـده. در زمانی که من ازدواج کـردم، تعداد دختران زیـاد بود. خیلی هم زیاد بود، یعنی در ازای یک نفر پسـر در روسـتا سه دختر وجود داشـت؛ همان زمان جنجالی پیش آمد و دختران زیادی در خانـه ماندند. اینجا محیط بسته اسـت و شهر نیسـت، کسـی نمی‌تواند بیاید داخـل میـدان داد بزند کـه مردم من دختـر دارم، برایش خواستگار پیدا کنید. دخترها در خانه ماندند و سنشـان بالا رفت. دخترها با سن ۲۸ و ۳۰ سال در خانـه ماندند. همان زمان‌ها یـک موجی از بیرون و اطراف روسـتا پیش آمد که دختران دم بخت، حتی آنهایی که ۳۰سـاله بودند، شـوهر کردنـد. یعنی از روستاهای دیگر برایشان خواستگار پیدا شد. حالا هم ما در روسـتایمان فقط یک دختر مجرد داریم، یعنی در کل روسـتا که هزارو ۱۰۰ نفر جمعیت دارد، فقط یک خانم مجرد ۳۰سـاله در خانه مانده است. حالا که دختر کم شـده، بین مردها رقابت اسـت، خیلی زود برای اینکه مجبور نشـوند از خارج از روستا زن بگیرنـد، دختران را نامزد می‌کننـد. حالا برای اینکه رودربایسـتی هم بین مردم زیاد اسـت، دخترها زود شوهر می‌کنند.

وی ادامـه می‌دهد: موج دیگر هـم در دهه ۷۰ اتفاق افتاد؛ در سـن کمتر مثلا دختـران از ۱۲ تا ۲۰ سـال، اگر دختری شـوهر کرد که چه بهتـر اما اگر شـوهر نمی‌کرد، دیگر در خانه مانده بود. همه اینها باعث می‌شود که مردم ترجیح بدهند دخترانشان را زود شوهر بدهند.

موقع خروج از روستا با جمعی از دختران روبه‌رو می‌شـویم که از مدرسـه تعطیل شـده‌اند. عکاس می‌خواهـد آنهایی که عروس شـده‌اند، دستشـان را بـالا ببرند تـا از آنها عکس بگیرند. دسـت‌ها که بـالا مـی‌رود، چندین دسـت پـر از النگوهای طلا روی آسـمان می‌چرخند. جلوتر کـه می‌رویم یکی از دخترهـا می‌گویـد: خانم این اسـمش گلچهره اسـت، هفته پیش عروسـی‌اش بـوده؛ دیگه رفته خونـه شـوهرش... . گلچهره، جثه‌اش نسـبت به دیگـر دخترها بـزرگ نیسـت، ابروهای تـازه رنگ کـرده و صورتـی و موهـای مش‌شـده‌اش شـبیه تازه‌عروس‌هاسـت. گلچهره زن پسـرعمه‌اش شده و امسـال آخرین سالی اسـت که در مدرسه درس می‌خواند. گلچهره حالا کلاس هشتم است.

زهرا سـاعی، نماینده مردم آذربایجان شرقی در مجلس شورای اسـلامی درباره ازدواج کودکان در تبریز می‌گوید: طرح اصلاح سـن ازدواج دختران در فراکسـیون زنان مجلس در حال بررسـی و پیگیری اسـت. در طرح مذکور دنبال جلوگیـری از ازدواج کودکان زیر ۱۳ سـال هستیم تا دختران بتوانند درک درسـتی از مقوله ازدواج داشته باشـند و تبعات و آسیب‌های بعد از آن کاهش یابد. ازدواج زودهنگام مشـکلات زیادی را برای کـودکان به وجود می‌آورد که عمـده آن محروم بـودن از تحصیل و طلاق در سنین پایین است.

سـاعی با بیان اینکه اصلاح قانـون تنها راهکار جلوگیری از ازدواج کودکان نیسـت بلکه در کنار آن باید فرهنگ‌سازی مناسبی انجام شود، گفت: ما روی طـرح جلوگیری از ازدواج کـودکان در مجلس کار کرده‌ایم و به‌زودی برای بررسی به صحن می‌رود اما باید چند نکتـه را به‌صورت جدی در نظر بگیرید: ما نمی‌توانیم ساختارشـکنی کنیم اما باید با آموزش و بالابردن سطح سواد مسئله را پیش ببریم. ما یکباره نمی‌توانیـم در جاهایی که فرهنگ و رسم‌ورسـوم خاص دارد، به‌ویژه روسـتاهای کشـور سنت‌شکنی بکنیم. در چنین مراکزی اگر قانونی هم وضع شود، با آن مقاومت می‌شـود و قانون را دور می‌زنند. بخش اعظمی از این مسائل با فرهنگ‌سازی و به مرور زمان حل خواهد شـد. زنی که کتـک می‌خورد و رضایت دارد، اول باید با حقوق خودش به‌عنوان یک انسـان آشـنا شـود، دوم باید تکالیف و حقوق زن و شوهر نسـبت به یکدیگر را بشناسـد. اما یکباره نمی‌شود اینها را به زن داد. با آمـوزش و به مرور زمان وقتی سـطح سـواد و فکر زنان بالا برود، خود این مسئله مشـکلات بسیاری را حل می‌کند. اما اگر بخواهیم با قانون جلو برویم، مطمئنا مقاومت خواهد شد. البته نباید فرامـوش کرد که قانـون بازدارندگی خودش را دارد، وقتـی ازدواج با اجبار و اکراه باشـد و اینکه در سـنین کم افراد را وادار به ازدواج بکنند، باید در مقابلش از طریق قانون ایستاد.

قسمت دوم این گزارش سه‌شنبه هفته آینده منتشر می‌شود.

نگاه

لورفتن پرسش‌های آزمون

مهدی بهلولی . آموزگار و کنشگر صنفی

● پیـش از آزمون‌هـای خـرداد، در بیشـتر مدرسـه‌های ایران، جلسـه شـورای آموزگاران تشـکیل می‌شود. معمول است که در این جلسه، مدیر مدرسـه دربـاره اهمیت آزمون‌هـا و اینکه همـه کارکنان مدرسـه باید آن را جـدی بگیرند، صحبت می‌کند. بعید می‌دانم در مدرسـه‌ای این جلسـه تشکیل شـود و مدیر یا یکی از آموزگاران باسـابقه و پیش‌کسوت مدرسه، یادآوری نکند که «آزمـون، ناموس آموزش‌وپرورش اسـت» و باید حرمت آن پاس داشـته شـود. این سـخن بیشتر به این معناسـت که پرسـش‌های آزمون نباید لو بـرود و به دانش‌آمـوزان هم نبایـد اجازه تقلب سـر جلسـه امتحـان را داد؛ اما متأسـفانه خود آموزش‌وپـرورش، گهگاه در آزمون‌های هماهنگ کشـوری این حرمت را نگه نمی‌دارد و دیده شده پیش از برگزاری این آزمون‌ها، پرسش‌های آزمون لـو رفته‌اند. نمونـه آن نیز آزمـون درس «دین و زندگی» مقطع پیش‌دانشـگاهی همین امسـال بود که در یکم خرداد برگزار شـد. نگارنده اطلاع دارد پرسـش‌های این آزمون در یکی از حوزه‌های آزمونـی منطقه ۵ تهران، پیش از برگزاری آزمون، در دسـت برخی از دانش‌آموزان بوده است. یکی از دانش‌آموزانـی که پرسـش‌ها را داشـته، ادعا می‌کـرد آنها را از یـک کانال تلگرامـی دریافت کرده است. در سال‌های گذشته نیز شاهد لورفتن پرسش‌های برخی آزمون‌های هماهنگ کشوری، به‌ویـژه در مقطع سـوم دبیرسـتان، بوده‌ایم که تقریبا همیشه آموزش‌وپرورش آن را تکذیب کرده اسـت. در این زمینه، البته بازاری نیز درست شده و برخی به دروغ، نمونه‌سـؤالاتی درست می‌کنند و شب آزمون به دانش‌آموزان می‌فروشند. این را که چگونه گاهی پرسـش‌های آزمون‌های نهایی و هماهنگ کشـوری لو می‌رود، خـود کارگزاران ارشـد برگزاری این آزمون‌ها باید بررسی و روشن کننـد؛ اما به گمان من، مسـئله بیشـتر به شـب امتحانـات برمی‌گـردد که پرسـش‌های آزمونی بـه منطقه‌های آموزش‌وپرورش سراسـر کشـور فرسـتاده می‌شـوند تا در اتـاق قرنطینه منطقه تکثیر شـوند و فردای آزمون در اختیار حوزه‌های اجرائـی آزمون‌ها قـرار گیرند. در سراسـر ایران، منطقه‌های آموزش‌وپرورش بسـیاری وجود دارد که پرسـش‌های آزمون‌های سراسـر کشوری، در شـب آزمون در اختیار آنها قـرار می‌گیرد؛ کافی اسـت یکی از ایـن منطقه‌ها، به هـر دلیلی، در نگهـداری پرسـش‌های آزمونـی کوتاهـی کند. روشـن است که با گسترش فضای مجازی، خیلی راحت پرسش‌های درزکرده از اتاق‌های قرنطینه، می‌تواند در سـطحی گسـترده در اختیار همگان قرار گیـرد. البته برگه‌های تکثیرشـده به صورت پلمب‌شـده حدود یک سـاعت پیش از آزمون در اختیـار کارگزاران حوزه‌های اجرائی آزمون‌ها قرار می‌گیرد که بنـا بر قانون، تا چنـد دقیقه پیش از آغاز آزمون کسـی حق بازکردن آنها را ندارد؛ اما شنیده شده گاهی در برخی از حوزه‌ها، پرسش‌ها در همین فرصت یک‌سـاعته به بیـرون درز کرده است. مسئله هرچه باشـد، آموزش‌وپرورش باید در سازوکار برگزاری آزمون‌های هماهنگ کشوری خود بازنگری کند. لورفتن پرسـش‌های آزمونی، هم بر ملاک‌بـودن نمره‌های ایـن آزمون‌ها برای تأثیرگـذاری در کنکور اثر می‌گـذارد و هم اعتبار آموزش‌وپرورش را نزد دانش‌آموزان و جامعه زیر سؤال می‌برد.

جدول ۳۱۱۵ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- داروغـه- شـرط‌بندی- مرکـز اسـتان مرکزی ۲- سروده‌ها- سوم خرداد ماه یادآور این حماسه ماندگار در تاریخ دفاع مقدس اسـت ۳- گذرگاه- هنگام عصر- آماسـیده ۴- مایع خنک‌کننده موتـور خودرو- مبلغی کـه در قبال کار مشـخصی به کارمنـد تعلق می‌گیرد ۵- گرداگرد دهان- بر سر سفره عقد می‌گذارند- نوعی بیماری التهابی حاد- شـکم‌بند طبی ۶- کاخ داریوش هخامنشی در تخت‌جمشید- بیزار ۷- پس از رمضان- ترانه خواب کودک- سـازگاری ۸- عنکبوت- وسـیله حمل بار که به پشـت خودرو بسـته می‌شود- کارگروه ۹- کلمـه اسـتثنا- دومیـن روز هفته- اصل و نسـب ۱۰- سحر و جادو- لحظه حسـاس ۱۱- نفس خسته- صادق و صمیمـی- مسـابقه اتومبیل‌رانی- شـماره دروازه‌بـان ۱۲- کوهـی در ترکیـه- لگن ظرف‌شـویی ۱۳- شـهری در مازنـدران- پایـان و آخـر- شـبانگاه ۱۴- خرمشـهر طی این عملیات غرورآفرین آزاد شـد- فرشتگان ۱۵- قفل چوبی خانه‌های قدیم- رابطه علت و معلولی میان دو چیز- زحمتکش.

عمودی:

۱- از خلفای عباسی- زمستان- اتومبیل فاقد صندوق عقـب جداگانـه ۲- خدمتـکاران زیردسـت فرمانروا- لفظ ترکی کوه سـبلان- قبیله ۳- دسـت‌درازی‌کردن- پیـش امضـا- از سـازهای زهـی ۴- سـال ناتمام!- مداخله‌کـردن- طولانی‌تریـن رودخانـه کردسـتان ۵- حاصـل تأثیـر چند عامـل- از تیم‌های باشـگاهی لیـگ انگلسـتان ۶- سـردخانه خانگـی- صمغـی خوشـبو- حـرف همراهـی عـرب ۷- ترمیـم پارگی پارچـه- تأثیـر- دسـت‌کم ۸- دشـنام‌گو- آدم بی‌عـار- پرخاش ۹- به‌دسـت‌آوردن- زشـت و نفرت‌انگیز- آزمون چندگزینه‌ای ۱۰- دنباله‌رو سـوزن- سفیدپوست- مترسک ۱۱- خیال‌پرداز و احساسـاتی- سرپرسـت جامعه اسلامی ۱۲- سپاسگزاری‌کردن- خداشـناس- نفی عرب ۱۳- پول چای- زیبا و دلپسند- نوعی نان ضخیم ۱۴- همسایه کلیبر- مشـغله- میوه‌ای برای تنظیم قند خون ۱۵- هلیل رود در این استان جاری است- مقابل آشتی- بیسکوییت ساده.

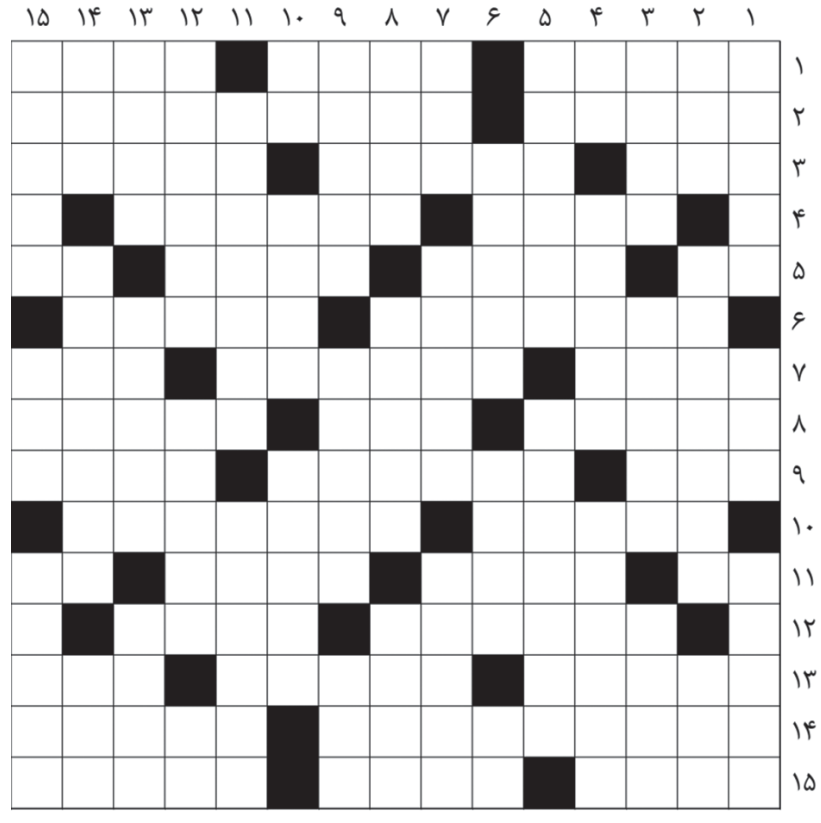

حل سودوکو سخت

۹	۳	۲	۴	۵	۱	۸	۷	۶
۷	۶	۴	۸	۹	۲	۵	۳	۱
۵	۱	۸	۷	۳	۶	۲	۴	۹
۲	۷	۱	۵	۸	۳	۹	۶	۴
۴	۵	۶	۲	۷	۹	۱	۸	۳
۳	۸	۹	۱	۶	۴	۷	۵	۲
۶	۲	۵	۳	۱	۸	۴	۹	۷
۱	۹	۷	۶	۴	۵	۳	۲	۸
۸	۴	۳	۹	۲	۷	۶	۱	۵

حل سودوکو ۲۱۱۰

۹	۳	۱	۵	۲	۷	۴	۶	۸
۸	۴	۲	۶	۹	۳	۷	۱	۵
۵	۷	۶	۴	۸	۱	۳	۲	۹
۶	۸	۷	۲	۳	۵	۹	۴	۱
۲	۹	۳	۱	۶	۴	۸	۵	۷
۴	۱	۵	۹	۷	۸	۶	۳	۲
۳	۲	۹	۷	۱	۶	۵	۸	۴
۱	۶	۴	۸	۵	۹	۲	۷	۳
۷	۵	۸	۳	۴	۲	۱	۹	۶

جدول ۳۱۱۴

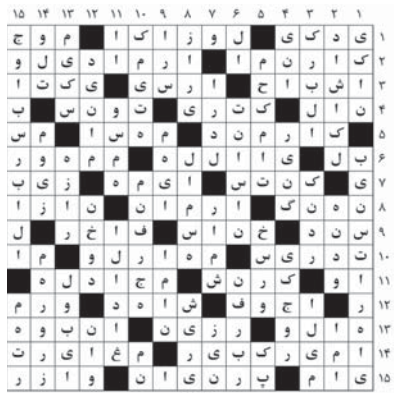

سودوکو سخت ۲۱۱۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۲	۸						
	۴		۹	۲				۷
۹			۷		۸			
۵	۱		۶			۷	۴	
		۹				۶		
	۶	۷			۱		۵	۹
			۲		۶			۵
۸				۱	۴		۲	
						۳	۱	

سودوکو ساده ۲۱۱۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۵	۸						
	۲		۶	۷			۸	
		۷			۸	۴	۱	
					۵	۶	۲	۸
		۹		۸		۵		
۵	۸	۳	۴					
	۴	۶	۷			۱		
	۷			۱	۹		۶	
						۸	۵	